

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ȚEPENEAG, DUMITRU

Opere 4. Cuvântul nisiparniță

Roman de citit în tren

Porumbelul zboară!... /

Dumitru Țepeneag

București: Tracus Arte, 2016

ISBN 978-606-664-729-8

www.tracusarte.ro

Editura Tracus Arte

București, str. Sava Henția, nr. 2, sector 1

© 2016 Tracus Arte

Dumitru Țepeneag

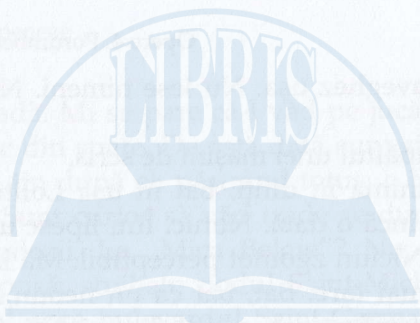
Opere 4

**Cuvântul nisiparniță
Roman de citit în tren
Porumbelul zboară!...**

Tracus Arte

2016

Cuprins

Nota autorului / 5

Cuvântul nisiparniță / 7

Roman de citit în tren / 121

Porumbelul Zboară!... / 293

I

așa îmi propusesem și uite că n-a fost cu putință și acum risc să nu mai ies din cercul ăsta vicios (ori mai bine două cercuri în formă de opt) decât cu prețul a încă unui text scris tot în românește și să se chinuie Alain să-l traducă iar eu să sufăr inutil pe lângă el dându-mi foarte bine seama că oricât de genial ar fi traducătorul o traducere e totuși o traducere

astfel că s-ar cuveni înainte de toate să-i explic cititorului francez (o ce ipocrită reverență) de ce încă îl mai privesc de plăcerea textului direct: cel autentic și concret în care ce-i drept n-aș mai avea scuza imperfecțiunii traducerii și nici pretextul că vezi doamne literatura română aflându-se la un alt stadiu de evoluție decât cea franceză (a fost săracă și bolnavă de realism-socialist) cum dracu să mă lansez în alte și mai îndrăznețe aventuri scriptice pe acest teren prea puțin defrișat care e limba română (ce-am scris în ultimii ani nu s-a publicat decât în traducere) dar aș fi renunțat cu dragă inimă la toate aceste false avantaje psihologice care până la urmă se întorc împotriva mea: așa cum un acrobat de circ tot trebuie într-o bună zi să renunțe la plasa de dedesubt pentru a-și dovedi sie însuși că e capabil de această performanță și fiind călare pe două limbi mă hotărâsem să scriu în franceză. numai că a trebuit să constat cu

destulă iritare și ciudă că nu pot s-o fac până nu scap de fantezmele înmagazinate de-a lungul atâtor ani în care în loc să scriu m-am gândit cum să scriu și la ce folos toți anii aceștia de așteptare în anticamera limbii franceze deci trebuie deocamdată să continui să scriu tot în română și în felul ăsta să mă debarasez în sfârșit de acest balast fantasmatic: căci cine îmi garantează că scriind în franceză nu mă trezesc bântuit de toate vedeniile astea cum de altfel s-a și întâmplat în câteva texte scurte și-atunci nu scriu ci descriu rescriu copiez ce n-am fost în stare să scriu dar mi-a rămas totuși în minte sub forma unor larve pe care n-am cum să le evit. hârtia din fața mea nu e perfect albă: la cea mai mică slăbire a atenției tot ce este în filigran transpare în pofida voinței mele de scriitor conștiincios așezat pe cele șapte sau opt volume ale dicționarului ca țiganul din basm pe cele șapte sau opt perne (na că am uitat și de Alain și de cititorul francez)

și atunci ce fac

săpând pe un teren pentru mine nou – acela al limbii franceze – ar fi suspect să dau peste aceleași cadavre de imagini care vin din alt pământ. cu alt orizont

căci s-ar bănuși pe bună dreptate că tot eu le-am îngropat acolo și oricum numai eu aș fi vinovat și asta pentru că n-am avut răbdare să-mi cheltuiesc scoțând-o la lumină (fie și la lumina pală a traducerii) acea așa-numită zestre culturală a fiecărui individ născut și educat într-o anumită limbă

trebuie să scap de pildă de femeia aceea care spală vase în bucătărie și-și așteaptă soldatul să se întoarcă de la armată. nu mai are nicio veste de la el de aproape un

an dar ea îl așteaptă și are rochia pătată de sudoare în jurul subsuorilor și un fel cu totul al ei de a spăla paharele: răsuțește cârpa de vase vârată șomoioag în interiorul paharului iar gestul prin ritmicitatea lui dar și din cauza mea a noastră a tuturor are ceva echivoc și obscen pentru cel ce privește de undeva din spatele ei dar așezat într-un unghi din care să poată observa manevrele astea cu cârpa și paharul și bineînțeles curul femeii șoldurile mari zvâcnind reținut (corpul întreg a intrat în ritmul cârpei și picioarele groase desculțe pe pardoseala de o curățenie îndoielnică. o privești fascinat și ea întârzie îndelung asupra fiecărui pahar – ai zice cu voluptate)

sau de bărbatul înalt și costeliv care merge pe nisipul unei plaje bălângânindu-și brațele lungi (mai înainte purta o pușcă pe umăr pe urmă o ținea ca pe o sapă ori poate chiar era o sapă ori o cazma ori un târnăcop pe care l-a aruncat în mare: era prea greu) și e o zi cu nori. o lumină odihnitoare. valurile vin până aproape de picioarele lui încălțate în bocanci

o zi cenușie pătrunde prin fereastra bucătăriei

cenușiul acela calm al unei dimineți de duminică: toată lumea încă doarme doar în ograda de păsări s-a reluat activitatea și femeii care spală vase i se pare din când în când că aripile cocoșului au mai crescut un pic și zice în sinea ei: fir-ar să fie mai bine i le tai să nu mă pomenesc într-o bună zi că sare pe gard și de acolo la vecini. își spune asta în fiecare dimineață dar nu o face și cocoșul crește aripile i se lungesc

ea zâmbește cu ochii pe jumătate închiși învârtind în continuare cârpa în pahar

soarele e undeva departe învelit în pături groase de nori ca un incendiu înăbușit cu vată antihemoragică de nu se mai vede decât un ochi roș-galben: ochiul unui uliu obez

lângă ușa sunt două butoaie cu măslinae negre și verzi alături o puțină cu brânză în zer și alta cu murături o grămadă de țări și în sfârșit galantarul cu tot felul de gustări de la sardele în ulei și până la chifteluțe. ghirlande de ceapă și usturoi atârna de tavan. pe podeaua de lemn iarna se presăra rumeguș. habar n-am de ce

își bălăngăne brațele și calcă tot pe lângă valuri unde nisipul e mai ferm. cine știe de când merge așa uitându-se din timp în timp înapoi. întoarce capul apoi grăbește pasul

într-o colivie așezată pe partea cealaltă a galantarului un gușă-roșie

nu cunosc cuvântul în românește și s-ar putea nici să nu existe vreunul să i se spună tot clepsidră ceea ce ar fi firește o improprietate de limbaj. oricum servea la fiertul ouălor

zâmbește privind pe fereastră: cocoșul are un penaj cu mult galben și verde se înalță pe gheare închide ochii și sloboade un cucurigu prelung. capra ronțăie niște salată lângă coteț aproape că se sperie

e duminică

merge repede uitându-se înapoi de parcă l-ar urmări cineva și într-adevăr mult în spate acolo unde plaja se îngustează brusc: țărmlul abrupt înaintează ca o bărbie

spre marea care acoperă aproape tot nisipul: pe cărarea aceea îngustă cruțată de valuri se pot zări niște puncte mișcătoare amenințând să devină virgule apoi bastonașe mici omuleți cât niște soldați de plumb și desigur că-i vede și el căci lungeste pasul și dă cu toată puterea din brațe. gâfâie

așa cum gâfâi și eu în spatele femeii: îi privesc șoldurile în mișcarea lor scurtă și gambele groase călcâiele stacojii nu pot să-mi dezlipesc privirea și trebuie să fac un efort pentru a încerca să ies din bucătărie mergând de-a-ndăratelea și-mi trag picioarele cu greu de parcă le-aș smulge din nisip

în prag mă opresc și o strig Domnica ea nu întoarce capul. nici măcar nu mă aude. ori se preface. prin drept-unghiul ferestrei lumina cenușie se cerne potolit în încăperea. nu mai am curajul nici forța să ajung în spatele ei. închid încet ușa și înainte să aud pocnetul sec al ivărului mai strig o dată Domnica

sau bătrâna care-și face rugăciunea în genunchi: plânge. perdelele nu sunt trase la fereastră. simt o greutate în respirație

nici nu mai știu pe care din aceste personaje le-am văzut aieva pe care le-am visat și care s-au născut din textele de până acum

de la un text la altul. și atunci cum voi scăpa de ele

în copilărie eram convins că sub orașul în care locuim se afla un șarpe gigantic un fel de balaur cu șapte capete și asta era desigur o reminiscență din basmele care mi se povestiseră dar imaginea fabulosului animal se modificase treptat în mintea mea: nu mai conta că are șapte

sau douăsprezece capete important pentru mine era că întreg orașul se construise deasupra lui îngropându-l de viu. iar el acceptase ca o rămă: nu zisese nici păs. ori poate îl omorâseră mai înainte: cu paloșe cu sulițe. pe vremea aceea nu existau puști. dar nu se poate balaurul continua să trăiască și să aștepte revanșa: momentul când va ieși la suprafață

e rău

cine

balaurul de sub oraș

vorbești și tu să n-adormi

ceea ce nu e adevărat decât în aparență căci trebuie să se țină seama că frazele și chiar cuvintele au nevoie de un spațiu suficient de larg și care nu poate fi creat decât de o anumită eterogenitate a elementelor lexicale (desigur la un grad suportabil din punct de vedere epic) pentru a fi fecunde capabile să dea naștere la alte cuvinte și fraze între care tratat se vor statornici raporturi din ce în ce mai riguroase

cine vorbește

e ceea ce poezia a descoperit încă de mult. de fapt nu chiar atât de demult oricum înainte de război (care război)

țării stau într-o cutie mare de lemn maroniu ca într-un fel de copaie de lăut pruncii. put îngrozitor

ori probabil că există cuvântul nisiparniță pe care Alain o să-l lase așa *en roumain*** căci dacă nu există va exista de acum încolo are desigur o uniformă cu epoleții smulși (ori numai descusuți) și merge atât de repede

** În franceză în text (n.a.).

de fapt fuge

zâmbește cu ochii pe jumătate închiși

cocoșul a găsit o rămă și nu reușește s-o înghită dintr-odată. o târăște prin ogradă și găinile nu rezistă tentației să se înfrupte și ele

zâmbește

e formată din două vase de mărimea unor păhărele care comunică între ele printr-un gât scurt și foarte subțire cu o deschizătură milimetrică pe unde nisipul se scurge fir cu fir. mă fascinează și mă enervează în același timp. și nu-i vorba de răbdare: opt minute trec destul de repede dar concentrarea probabil cu care privesc pentru a observa exact când nivelul în vasul superior scade sub o anumită linie (ouăle sunt numai cleioase în acel moment) mă obosește și de cele mai multe ori pierd momentul mă uit o clipă în altă parte și gata: nisipul aproape că s-a scurs tot în vasul de dedesubt și atunci mă încăpățânez: o răstorn și iar mă pun la pândă. simt niște înțepături în dosul pleoapelor și mă doare gâtul

aceeași senzație o am și când mă uit la bătrâna care se roagă cu perdelele netrase

stai cu gura căscată

acolo pe pragul bucătăriei: Domnica a lăsat deschisă ușa de la camera ei și ce să faci cum să te mai miști să-ți iei paharul de apă după care veniseși. cum să te întorci. rămâi acolo siderat de ce vezi: Domnica e întinsă goală pe pat și ține pe pântec cocoșul care o ciugulește din